

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**ПСИХОЛОГІЯ ПРОФАЙЛІНГА**

Спеціальність: **С4 «Психологія»**

Освітньо-професійна програма: **Клінічна психологія**

Код компонента в освітній програмі: **ВК 3**

Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**

Форма здобуття освіти: **очна (денна)**

Рік навчання: **2**

Семестр(и): **3 (осінній)**

Тип освітнього компонента: **вибірковий**

Навчальний рік: **2026-2027**

Обсяг: **3 кредити ECTS (90 год.)**

Навчальні заняття: **лекції, практичні заняття, консультації**

Підсумковий контроль: **залік**

Пререквізити: **клінічна психологія, консультативна психологія**

Кафедра/підрозділ: **кафедра української мови, психології та педагогіки**, пр. Науки, 4, корпус А, 5 поверх

Керівник освітнього компонента: **Абасалієва Оксана Миколаївна**

oksi.10.00@ukr.net

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Курс **«Психологія профайлінгу»** спрямований на формування у здобувачів знань і практичних навичок щодо виявлення, аналізу та інтерпретації індивідуально-психологічних особливостей людини за її зовнішніми, поведінковими та невербальними проявами. Дисципліна інтегрує досягнення загальної, соціальної, кримінальної, клінічної психології, а також психології комунікації й невербальної поведінки. Курс орієнтований на розвиток аналітичного мислення, спостережливості, уміння визначати мотиваційні, емоційні та особистісні риси людини у процесі професійної взаємодії.

МЕТА КУРСУ. Здобувачі навчатимуться аналізувати психологічні характеристики особистості на основі її поведінки, мови, міміки, жестів, поз, інтонації та мікровиразів обличчя, розуміти закономірності прояву емоцій, брехні, агресії, тривоги та маніпуляцій. Вони оволодіють знаннями про структуру профілю особистості, етапи створення психологічного портрету, а також методи профілактики девіантної, кримінальної чи деструктивної поведінки.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- знати основні поняття, принципи та методи профайлінгу, його місце у системі прикладної психології, безпеки та комунікацій;
- розуміти психологічні механізми формування поведінкових патернів, невербальної експресії, мікровиразів і реакцій тіла;
- володіти знаннями про типологію особистості, акцентуації характеру, психопатологічні прояви, що впливають на комунікацію та поведінку;
- уміти застосовувати психодіагностичні й спостережні методики для оцінки емоційного стану, рівня напруження, щирості, агресивності чи схильності до ризику;
- використовувати набуті знання для побудови психологічного портрета, оцінки поведінкових ризиків у професійному доборі, переговорах, судово-психологічній експертизі чи кризових ситуаціях;
- розвивати професійні компетентності спостережливості, аналітичного мислення, емоційної чутливості, здатності до швидкої оцінки ситуації, етичного підходу до інтерпретації поведінки людини та збереження конфіденційності у профайлінговій практиці.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем лекцій (10 год.):

1. Психологія профайлінгу як наука і практика. Предмет, завдання, напрями розвитку профайлінгу.
2. Історичні основи та еволюція профайлінгу. Від кримінального аналізу до поведінкової психології.
3. Теоретичні моделі особистості у профайлінгу. Типології Айзенка, Люшера, Кеттела, MBTI.
4. Поведінковий аналіз і невербальна комунікація. Міміка, жести, пози, просторові патерни.
5. Мікровирази емоцій і розпізнавання брехні. Теорія базових емоцій Пола Екмана.
6. Психолінгвістичні маркери в профайлінгу. Аналіз мовлення, темп, інтонація, контент-аналіз.
7. Когнітивні та емоційні індикатори нещирості та агресії. Ознаки стресу і самоконтролю.
8. Профайлінг у кримінальній і судово-психологічній практиці. Оцінка мотивів злочинної поведінки.
9. Профайлінг у клінічній та кризовій психології. Виявлення суїцидального чи девіантного ризику.
10. Профайлінг у бізнесі та кадровому доборі. Оцінка надійності, лояльності, маніпулятивності.
11. Психологічна безпека та етика профайлінгу. Межі втручання, відповідальність фахівця.
12. Практикум з поведінкового аналізу. Аналіз відео, кейси, створення психологічного портрета.

Перелік тем практичної роботи (20 год):

1. Психологія профайлінгу як наука і практика. Предмет, завдання, напрями розвитку профайлінгу.
2. Історичні основи та еволюція профайлінгу. Від кримінального аналізу до поведінкової психології.
3. Теоретичні моделі особистості у профайлінгу. Типології Айзенка, Люшера, Кеттела, MBTI.
4. Поведінковий аналіз і невербальна комунікація. Міміка, жести, пози, просторові патерни.
5. Мікровирази емоцій і розпізнавання брехні. Теорія базових емоцій Пола Екмана.
6. Психолінгвістичні маркери в профайлінгу. Аналіз мовлення, темп, інтонація, контент-аналіз.
7. Когнітивні та емоційні індикатори нещирості та агресії. Ознаки стресу і самоконтролю.
8. Профайлінг у кримінальній і судово-психологічній практиці. Оцінка мотивів злочинної поведінки.
9. Профайлінг у клінічній та кризовій психології. Виявлення суїцидального чи девіантного ризику.
10. Профайлінг у бізнесі та кадровому доборі. Оцінка надійності, лояльності, маніпулятивності.
11. Психологічна безпека та етика профайлінгу. Межі втручання, відповідальність фахівця.
12. Практикум з поведінкового аналізу. Аналіз відео, кейси, створення психологічного портрета.

Перелік тем самостійної роботи студента (60 год.)

1. Психологія профайлінгу як наука і практика. Предмет, завдання, напрями розвитку профайлінгу.
2. Історичні основи та еволюція профайлінгу. Від кримінального аналізу до поведінкової психології.

3. Теоретичні моделі особистості у профайлінгу. Типології Айзенка, Люшера, Кеттела, MBTI.
4. Поведінковий аналіз і невербальна комунікація. Міміка, жести, пози, просторові патерни.
5. Мікровирази емоцій і розпізнавання брехні. Теорія базових емоцій Пола Екмана.
6. Психолінгвістичні маркери в профайлінгу. Аналіз мовлення, темп, інтонація, контент-аналіз.
7. Когнітивні та емоційні індикатори нещирості та агресії. Ознаки стресу і самоконтролю.
8. Профайлінг у кримінальній і судово-психологічній практиці. Оцінка мотивів злочинної поведінки.
9. Профайлінг у клінічній та кризовій психології. Виявлення суїцидального чи девіантного ризику.
10. Профайлінг у бізнесі та кадровому доборі. Оцінка надійності, лояльності, маніпулятивності.
11. Психологічна безпека та етика профайлінгу. Межі втручання, відповідальність фахівця.
12. Практикум з поведінкового аналізу. Аналіз відео, кейси, створення психологічного портрета.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: лекції, інтерактивні дискусії, робота в малих групах, аналіз і розв'язання комунікативних ситуацій, метод кейсів, рольові ігри, моделювання професійних діалогів, тренінгові вправи з розвитку комунікативних навичок, метод самопрезентації, мозковий штурм.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (<https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/>). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються до 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (70 – 120 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД становить **загальну навчальну діяльність (ЗНД)**.

Індивідуальні завдання (ІЗ) оцінюються до 10 балів.

Підсумковий контроль. Умовою допуску до заліку є набрання 70 балів ЗНД. Оцінка за залік становить від 50 до 80 балів.

Оцінка з дисципліни (ОД). $ОД = ЗНД + ІЗ + 3$.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

Список рекомендованої літератури:

1. Бакаленко О. А. Психологія управління: навч. посібник. Харків: ХНУРЕ, 2020. 120 с.
2. Основи профайлінгу : навчально-методичний посібник / Н. О. Федчун, Л. І. Аркуша ; НУ «ОЮА». - Одеса : Юридична література, 2023. - 56 с. ISBN 978-966-419-425-6
3. Психологічний словник-довідник: навч. посіб. / Приходько Ю.О., Юрченко В.І. К.: Каравела, 2020. 418 с. URL: https://ispp.org.ua/wpcontent/uploads/2021/02/Prykhodko_Yurchenko_2020_PSYKHOL-SLOVNYKDOVIDNYK

Зав. кафедри української мови,
психології та педагогіки

Людмила ФОМІНА